

RioTinto

Ханган нийлүүлэгчийн ёс зүйн дүрэм

2024 оны 9-р сар

Рио Тинто Ханган нийлүүлэгчийн ёс зүйн дүрэм

Товч заавар

Рио Тинто нь **ханган нийлүүлэгчдэдээ эрх тэгш, шударга хандаж**, тэдэнтэй хамтран ажиллахдаа **ёс зүйн зарчмуудыг чанд сахихыг** зорьдог. Бид ханган нийлүүлэгчдээсээ **Ханган нийлүүлэгчийн ёс зүйн дүрэм (ХНЁЗД)-ийг дагаж мөрддөг** байхыг шаарддаг.

Рио Тинто нь дараах зорилтуудыг урдаа тавин ажилладаг бөгөөд манай ханган нийлүүлэгчид ч мөн эдгээр зорилтуудыг санал нэгтгэйгээр хэрэгжүүлдэг байх шаардлагатай:

Эрүүл мэнд, аюулгүй ажиллагаа

Бид хүн бүр өдөр бүр, ээлжийн ажлаа дуусгаад **гэртээ эсэн мэнд, эрүүл саруул** харьдаг байхын төлөө ажилладаг. Бид ханган нийлүүлэгчдээсээ ч мөн аюулгүй ажиллагааг чухалчлан ажиллахыг шаарддаг.

Бизнесийн ёс зүй

Бид **ёс зүйтэй ажилладаг ханган нийлүүлэгчидтэй** хамтран ажилладаг. Бид ёс зүйтэй ажиллаж, ханган нийлүүлэгчдээсээ ч мөн адил бизнесийн ёс зүйг баримталж ажиллахыг шаарддаг.

Бусдыг болон хүрээлэн буй орчноо хүндэтгэх

Хүний эрх

Бид хүмүүстэй **шударгаар, хүндэтгэлтэйгээр харилцаж, мөн тэдэнд анхаарал халамж тавих** нь чухал гэдэгт итгэдэг. Ханган нийлүүлэгчдээ ч мөн адил энэ зарчмаар бусадтай харилцдаг байхыг шаарддаг.

Байгаль орчин

Бид **байгалийн баялгийг хариуцлагатайгаар ашиглаж, манай үйл ажиллагаанаас ялгарах хүлэмжийн хийг бууруулахыг** зорьдог. Бид байгаль орчны чиглэлээрх энэхүү зорилтыг бидний адил хэрэгжүүлж ажиллах ханган нийлүүлэгчидтэй хамтран ажилладаг.

Орон нутгийн ард иргэд, уугуул иргэдийн оролцоог хангах

Бид **үйл ажиллагаа явуулж буй орон нутгаасаа ажиллах хүч, бараа үйлчилгээ авах, ард иргэдийг нь чадавхжуулахыг** зорьдог. Ханган нийлүүлэгчдээ ч мөн адил тухайн орон нутгийг идэвхтэй дэмжиж ажиллахыг шаарддаг.

Үр дүнтэй магадлан шинжилгээ

Бид ханган нийлүүлэгчдийнхээ талаар сайн мэдэж байх нь чухал гэдэгт итгэдэг.

Бид шаардлагатай мэдээллийг цаг тухайд нь, үнэн зөвөөр бүрдүүлэн өгч, холбогдох эрсдэлийг харгалзсан зохих арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэн, өөрсдийн нийлүүлэгчдийн талаар сайтар мэдээлэлтэй байж чаддаг ханган нийлүүлэгчидтэй хамтран ажилладаг.

Аливаа зөрчлийг мэдээлж, санаа зовоож буй асуудлын талаар үгээ хэлдэг байх. Бид ил тод соёлыг төлөвшүүлж, үндсэн болон гэрээт ажилтнууд, ханган нийлүүлэгчид, бусад оролцогч талууддаа тэднийг ямар нэгэн байдлаар айлган сүрдүүлэх вий, эргээд тэдэн рүү чиглэсэн сөрөг арга хэмжээ авах вий гэж айлгүйгээр асуудал, санаа зовоосон зүйлсийнхээ талаар дуу хоолойгоо өргөдөг байхыг үриалдаг.

Ханган нийлүүлэгчийн ёс зүйн дүрэм – Үүрэг амлалтаа биелүүлэх нь

Рио Тинтод бид аливаа шийдвэр гаргах үедээ ажилтнууд, олон нийт, түншүүд, байгаль дэлхий гэх мэт бүхий л оролцогч талууддаа чин сэтгэлээсээ анхаарал халамж, санаа тавьдаг байх шаардлагатай. Бид өдөр бүр зөв зүйлийг хийхийг эрмэлзэж, харилцаж буй хүн нэг бүрийг анхаардаг байхыг хичээдэг. Бид анхаарал халамжтай, зоримог шийдэмгий, сониуч соргог байх үнэт зүйлсээ өдөр бүр хэрэгжүүлж, нийт оролцогч талуудтай эрх тэгш, шударгаар харилцаж ажиллахыг зорьдог.

Хүн төрөлхтний хөгжилд нэн чухал түүхий эдийг нийлүүлэхээр ээлтэй, дэвшилтэт замаар ажиллах нь бидний зорилго бөгөөд үүнийг бодит болгон хэрэгжүүлэх гол цөм нь манай ажилтнууд билээ. Бид худалдан авалтын үйл ажиллагаагаараа дамжуулан ханган нийлүүлэгчидтэйгээ хамтран тогтвортой үнэ цэнийг бүтээхийг зорьдог. Бид зөвхөн бизнесийн эрэлт хэрэгцээг хангаад зогсохгүй нарийн төвөгтэй сорилтуудыг даван туулах шинэлэг шийдлүүдийг боловсруулах зорилготойгоор ханган нийлүүлэгчидтэйгээ урт хугацаанд харилцан ашигтай хамтран ажиллахыг эн тэргүүнд тавьдаг.

Бид иргэд, олон нийттэй бат бөх харилцаа холбоо тогтоож, тэдэнд хэрэгтэй боломжуудыг нь бүрдүүлж өгөхийг эрмэлздэг. Манай үйл ажиллагааны үр дүнд гарч болзошгүй сөрөг нөлөөнөөс зайлсхийх, түүнийг бууруулахыг хичээхийн сацуу өөр өөр соёл, ёс заншил болон аливаа газар нутаг, гол үстай холбоотой харилцааг хүндэтгэдэг билээ.

Манай ханган нийлүүлэгчид бидэнд бүтээгдэхүүн, үйлчилгээгээ хариуцлагатайгаар худалдан авах боломжийг олгож, хүлээсэн үүрэг амлалтуудаа биелүүлэхэд маань чухал үүрэг гүйцэтгэдэг. **Тиймээс бид ханган нийлүүлэгчдээсээ бидний хүлээсэн ёс зүй, дүрэм журмын үүрэг амлалтуудыг үйл ажиллагаандаа тусган хэрэгжүүлдэг байхыг шаарддаг.**

Бидний зүгээс ханган нийлүүлэгчдэдээ тавих шаардлагуудыг энэхүү **ХНЁЗД** баримт бичигт тусгасан бөгөөд **эрүүл мэнд, аюулгүй ажиллагаа, бизнесийн ёс зүй, бусдыг болоод хүрээлэн буй орчныг хүндэтгэх, түүнчлэн зохих магадлан шинжилгээний үйл явцад ханган нийлүүлэгчдийн биелүүлэх шаардлагууд зэрэг заалтууд** үүнд тусгагдсан болно.

Хувьсан өөрчлөгдөж байдаг дүрэм журмын шаардлага, холбогдох хууль тогтоомж, оролцогч талуудын хүлээлттэй нийцүүлэн **ХНЁЗД**-ийг бид шинэчлэн сайжруулж байх юм. Бид ханган нийлүүлэгчдээ **ХНЁЗД**-д заасан шаардлагуудыг биелүүлж ажиллахад нь туслах үүднээс тэдэнтэй үр дүнтэй хамтран ажиллахыг эрмэлздэг.

Мөн нэг чухал зүйл нь **ХНЁЗД** бол Рио Тинтогийн нийт үндсэн болон гэрээт ажилтнуудын дагаж мөрддөг цогц стандарт болох *Бидний ажлын арга барилтай* нийцдэг. **Мөн** хариуцлагатай ханган нийлүүлэгчидтэй хамтран ажиллах олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн холбогдох стандартуудад тулгуурлан **ХНЁЗД**-ийг боловсруулсан.

Рио Тинтогийн ханган нийлүүлэгчдийнхээ өмнө хүлээх үүрэг

Рио Тинтогийн нийт үндсэн болон гэрээт ажилтнууд "Бидний ажлын арга барил" буюу Рио Тинтогийн Бизнесийн ёс зүйн дүрмийг чанд баримтлан ажилладаг. Энэ нь бид ханган нийлүүлэгчдэдээ эрх тэгш хандаж, тэдэнтэй хамтран ажиллахдаа ёс зүйтэй, шударга байдлыг эрхэмлэдэг гэсэн үг юм.

Рио Тинто нь:

- Ханган нийлүүлэгчдээсээ **ХНЁЗД**-ийг зөрчсөн үйлдэл хийхийг шаардахгүй.
- Ханган нийлүүлэгчдийнхээ үзүүлсэн үйлчилгээ, нийлүүлсэн бараа бүтээгдэхүүний төлбөрийг тэдэнтэй байгуулсан гэрээнд заасан нөхцөлийн дагуу цаг тухайд нь төлнө.
- **ХНЁЗД**-ийн хүрээнд тавигдах шаардлагын талаарх нийлүүлэгчдийнхээ ойлголтыг сайжруулах үүднээс эрсдэлд суурилсан арга хэмжээ авч хэрэгжүүлнэ.

Рио Тинтогийн ханган нийлүүлэгч гэж хэн бэ?

Ханган нийлүүлэгчид нь Рио Тинтод бараа, үйлчилгээ нийлүүлдэг. Үндсэн нийлүүлэгчдийн салбар компани, охин компани, зуучлагч нартай хийсэн гэрээний зохицуулалтууд үүнд хамаарна.

ХНЁЗД хаана, хэнд үйлчлэх вэ?

Рио Тинтогийн дэлхий даяарх нийт ханган нийлүүлэгчид **ХНЁЗД**-ийг дагаж мөрдөнө.

Хууль, дүрэм журмын нөлөө бий эсэх?

Ханган нийлүүлэгчид нь үйл ажиллагаа явуулж буй улс орныхоо хууль тогтоомж, дүрэм журмыг дагаж мөрдөх үүрэгтэй. Энэхүү **ХНЁЗД**-д заасан ёс зүйн шаардлагууд нь нэмэлт шаардлага бөгөөд дээр дурдсан хууль тогтоомж, дүрэм журмыг бүрэн орлохгүй. Хэрэв тухайн улс орны хууль тогтоомж, дүрэм журам нь **ХНЁЗД**-д заасан ёс зүйн шаардлагуудаас бага байвал ханган нийлүүлэгчид илүү өндөр шаардлагыг нь дагаж мөрдөх хэрэгтэй.

Гэрээний үүрэг хариуцлагад үзүүлэх нөлөө?

Ханган нийлүүлэгчид нь үндсэн гэрээ болон бусад дагалдах харилцан тохиролцсон баримт бичгүүдийн хүрээнд хүлээх үүрэг хариуцлагуудаас гадна **ХНЁЗД**-д заасан ёс зүйн заалтуудыг дагаж мөрдөх үүрэгтэй.

ХНЁЗД-тай холбоотой туслалцаа хэрэгтэй байна уу?

Хэрэв танд **ХНЁЗД**-тэй холбоотой асуух асуулт байвал эсвэл нийлүүлэгчдээсээ шаардах бидний хүлээлт, шаардлагуудын талаар илүү дэлгэрэнгүй мэдээлэл авахыг хүсвэл suppliercodeofconduct@riotinto.com хаягаар цахим шуудан илгээнэ үү.

Ханган нийлүүлэгчийн дүрэм журмын хэрэгжилт

Рио Тинто нь бүх ханган нийлүүлэгчээсээ **ХНЁЗД**-ийг дагаж мөрдөхийг шаардана.

ХНЁЗД-ийг дагаж мөрдөөгүй тохиолдолд Рио Тинто тухайн ханган нийлүүлэгчтэй хамтран ажиллахаас татгалзах эсвэл бидний хүлээлт шаардлагад нийцээгүй бол хамтын ажиллагаагаа зогсоох сонголтыг хийж болно. Тохиромжтой гэж үзвэл ханган нийлүүлэгчдэд ХНЁЗД-ийн зарим заалтуудын хэрэгжилтийг сайжруулах боломж олгоно.

ХНЁЗД-ийн заалтууд

ХНЁЗД-ийн заалтууд нь дараах дөрвөн сэдвийг хамарна:

Эрүүл мэнд, аюулгүй ажиллагаа

Ажилчдын эрүүл мэнд, аюулгүй ажиллагааны хүрээнд бидний тавих шаардлага.

Бизнесийн ёс зүй

Хариуцлагатай бизнесийн үйл ажиллагааны хүрээнд бидний тавих шаардлага.

Бусдыг болон хүрээлэн буй орчноо хүндэтгэх

Хүний эрх, хүрээлэн буй орчинтой холбогдох эрх, үүрэг, мөн орон нутаг, уугуул иргэдийн хөгжил дэвшлийн хүрээнд бидний тавих шаардлага.

Үр дүнтэй магадлан шинжилгээ

Ханган нийлүүлэгчдийн хамтын ажиллагаатай холбоотойгоор магадлан шинжилгээний явцад болон түүний дараа бидний тавих шаардлага.

1. Эрүүл мэнд, аюулгүй ажиллагаа

Бид хүн бүр өдөр бүр, ээлжийн ажлаа дуусгаад гэртээ эсэн мэнд, эрүүл саруул харьдаг байхын төлөө ажилладаг. Бид ханган нийлүүлэгчдээсээ ч мөн аюулгүй ажиллагааг чухалчлан ажиллахыг шаарддаг.

Манай ханган нийлүүлэгчид дараах шаардлагуудыг биелүүлэх үүрэгтэй:

- 1.1 Нийт ажилтан, олон нийт, гэрээт гүйцэтгэгч, туслан гүйцэтгэгч нарыг зохих шаардлага хангасан хувийн хамгаалах хэрэгсэл, эрүүл, аюулгүй ажиллах орчноор хангахын сацуу тэдгээр хэрэгслийг зөв ашиглахад зориулсан сургалтад хамруулдаг.
- 1.2 Ажлын байран дах нас баралт, гэмтэл, өвчлөлийг арилгах бүхий л боломжит арга хэмжээг авч, эрүүл мэнд, аюулгүй ажиллагаа, байгаль орчин (ЭМААБО)-ы холбогдох бүх шаардлага, дүрэм журмыг дагаж мөрддөг.
- 1.3 Зохих хууль журмын дагуу ажилчдыг орон байраар хангах тохиолдолд ажилчдын нэр төр, хувийн орон зайг хамгаалсан, эрүүл, цэвэр, аюулгүй, суурь хэрэгцээг бүрэн хангасан, ялгаатай байдал бүхий хүмүүсийн олон янзын хэрэгцээ шаардлагад нийцсэн орон байраар хангадаг.
- 1.4 Аюулгүй ажиллагааны бүхий л осол зөрчлийг цаг тухайд нь мэдээлж, ослын судалгаа шинжилгээ явуулж, авсан сургамждаа үндэслэн тасралтгүй сайжруулахыг эрмэлздэг.
- 1.5 Аюултай химийн бодис, бараа материалтай харьцах, тээвэрлэхдээ аюулгүй ажиллагааг анхаарч, холбогдох бүх хууль журмыг хэрэгжүүлдэг.
- 1.6 Тоног төхөөрөмжийг аюулгүй ажиллуулах дүрэм журам, зааврыг цаг ямагт дагаж мөрддөг.

2. Бизнесийн ёс зүй

Бид ёс зүйтэй ажилладаг ханган нийлүүлэгчидтэй хамтран ажилладаг. Бид ёс зүйтэй ажиллаж, ханган нийлүүлэгчдээсээ ч мөн адил бизнесийн ёс зүйг баримталж ажиллахыг шаарддаг.

Манай ханган нийлүүлэгчид дараах шаардлагуудыг биелүүлэх үүрэгтэй:

- 2.1 Холбогдох бүх хууль тогтоомж, дүрэм журмыг дагаж мөрддөг.
- 2.2 Санхүүгийн тайлан, мөн нэхэмжлэл зэрэг бизнесийн үйл ажиллагаанд холбогдох баримт бичгүүдийг холбогдох дүрэм журмын шаардлага, нийтээр хүлээн зөвшөөрөгдсөн нягтлан бодох бүртгэлийн зарчимд нийцүүлэн үнэн зөв хөтөлдөг.
- 2.3 Рио Тинтогийн өмнө хүлээсэн үүрэг хариуцлагынхаа хүрээнд ямар нэгэн ашиг сонирхлын зөрчил үүсгэхээс зайлсхийж, хувь хүний хувьд болон гэр бүлийн гишүүн гэх мэт ойр дотнын харилцаатай хүмүүсээр дамжуулан Рио Тинто эсвэл түүний бизнесийн түнш байгууллагатай холбоотой ямар нэгэн бизнесийн ашиг сонирхол байгаа бол энэ талаараа Рио Тинтод заавал мэдүүлдэг.

Ханган нийлүүлэгчийн бизнесийн ашиг сонирхлын талаар мэдүүлэх үүрэгт Рио Тинтогийн зүгээс тусгайлан өөрөөр заагаагүй бол **Рио Тинтогийн олон нийтэд нээлттэй арилждаг хувьцаа эзэмшдэг байх нь хамаарахгүй**. Үүнтэй холбоотойгоор танд асууж тодруулах зүйл байвал Рио Тинтотой холбогдоно уу.

- 2.4 Худалдан авалтын үйл ажиллагаа болон бусад бизнесийн хэлэлцээ хийх явцад шударга бусаар аль нэг талд давуу байдал үүсгэх зорилгоор төлбөр төлөх, бэлэг сэлт, хандив өгөхөөс татгалздаг.
- 2.5 Холбогдох бүхий л хориг арга хэмжээ, худалдааны хяналтын хууль, дүрэм журмыг дагаж мөрддөг.
- 2.6 Ажил хөнгөвчлөх төлбөр шаардах, төлөх гэх мэт аливаа хэлбэрийн авлига, хээл хахуульд холбогддоггүй.
- 2.7 Төрийн албан хаагчаас шударга бусаар давуу байдал олгохыг шаардах, ийм оролдлого хийхээс татгалздаг.
- 2.8 Төрийн албан хаагч эсвэл бусад этгээдийн зүгээс авлига өгөхийг шаардсан аливаа үйлдлийг Рио Тинтод тэр даруй мэдээлдэг.
- 2.9 Холбогдох өрсөлдөөний тухай/монополын эсрэг хууль, дүрмийг дагаж мөрдөн, өрсөлдөгчидтэй үнийн талаарх нууц мэдээллийг хуваалцах эсвэл зах зээлийг хуваах, хэсэгчлэхэд чиглэсэн аливаа хэлэлцээрээс татгалздаг.
- 2.10 Рио Тинтогийн оюуны өмчийн эрхийг хүндэтгэдэг.
- 2.11 Рио Тинтогийн ажилтан, гэрээт ажилтны мэдээлэл, оролцогч талуудын мэдээлэл, гэрээгээр тохиролцсон бараа, үйлчилгээгээр хангахад шаардагдах өмчлөлтэй холбоотой мэдээлэл гэх мэт мэдээллийг эзэмшиж байх үедээ цахим аюулгүй байдалд тулгарч болох эрсдэлийг удирдан зохицуулдаг.
- 2.12 **ХНЁЗД**-ийн зөрчилтэй холбоотой ажигласан эсвэл сэжиглэж буй үйлдлийн талаар Рио Тинто болон холбогдох засгийн газрын байгууллагад мэдээлэх шийдвэр гаргасан ажилтан, гэрээт ажилтнуудыг дарамтлах, арга хэмжээ авахаас зайлсхийдэг.
- 2.13 Үйл ажиллагааныхаа цар хүрээ, нарийн төвөгтэй байдалд тохирсон бодлого, эрсдэлийн удирдлагын арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх замаар бизнесийн ёс зүйд тулгарч болзошгүй эрсдэлийг үр дүнтэй удирдан зохицуулдаг.
- 2.14 Үндсэн болон гэрээт ажилтнууддаа ажигласан, сэжиглэсэн зүй бус үйлдлийн талаар эргээд тэдэн рүү чиглэсэн сөрөг арга хэмжээ авах вий гэж айлгүйгээр мэдээлдэг байхад нь зориулсан, үйл ажиллагааныхаа цар хүрээ, нарийн төвөгтэй байдалд тохирсон дүү хоолойгоо өргөх, санал гомдол барагдуулах журмыг хэрэгжүүлдэг.

Авлига, хээл хахууль гэж юу вэ?

Хахууль нь таны хийх ёсгүй зүйлийг танаар хийлгэхээр танд санал болгож буй төлбөр юм.

Transparency International байгууллагаас авлигыг өөрт олгогдсон эрх мэдлээ хүвийн ашиг хонжоо олоход урвуулан ашиглах явдал гэж тодорхойлдог. Харин хахууль гэдэг нь авлигын нэг хэлбэр бөгөөд хэн нэгэн ямар нэгэн үр дүнд зохисгүй байдлаар нөлөөлөх эсвэл ашиг хонжоо олох зэрэг зорилгоор шууд, шууд бусаар ямар нэгэн үнэ цэн бүхий зүйлийг санал болгох, амлах, өгөх, шаардах, эсвэл хүлээн авах явдал юм.

Рио Тинтод ажил хөнгөвчлөх төлбөртэй холбоотой ямар бодлого баримталдаг вэ?

Ажил хөнгөвчлөх төлбөр нь таны хийх ёстой зүйлийг танаар хийлгэхийн тулд санал болгож буй төлбөр юм.

Үүнд засгийн газрын зарим тусгай зөвшөөрлийг хурдан хугацаанд гаргуулах эсвэл цахилгаан, ус хангамж гэх мэт зарим нийтийн үйлчилгээг илүү хурдан авахад зориулан төлж буй бага хэмжээний төлбөр багтдаг.

Бидний ажлын арга барил - Рио Тинтогийн Бизнесийн ёс зүйн дүрэм, ХНЁЗД зэрэг баримт бичгүүдэд хээл хахууль, ажил хөнгөвчлөх төлбөрийг хориглодог.

3. Бусдыг болон хүрээлэн буй орчноо хүндэтгэх

Хүний эрх

Бид хүмүүстэй шударгаар, хүндэтгэлтэйгээр харилцаж, мөн тэдэнд анхаарал халамж тавихыг чухалчилдаг бөгөөд аливаа ялгаварлан гадуурхал, дарамтыг үл тэвчинэ. Ханган нийлүүлэгчдээ ч мөн адил энэ зарчмаар бусадтай харилцдаг байхыг шаарддаг.

Рио Тинто нь Хүний эрхийн түгээмэл тунхаглал, Эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрхийн тухай болон Иргэний болон улс төрийн эрхийн тухай олон улсын гэрээ зэрэг олон улсын хүний эрхийн баримт бичгүүдэд заасан дэлхийн дахинд хүлээн зөвшөөрөгдсөн хүний эрхийн зарчмуудыг хүндэтгэн ажилладаг.

Манай ханган нийлүүлэгчид дараах шаардлагуудыг биелүүлэх үүрэгтэй:

- 3.1 НҮБ-ын Бизнес ба хүний эрхийн удирдах зарчмууд гэх мэт олон улсын бизнесийн болон хүний эрхийн үндсэн стандартуудыг хэрэгжүүлдэг.
- 3.2 Орчин цагийн боолчлолын аливаа хэлбэрийг ашигладаггүй.
- 3.3 Үйл ажиллагаандаа хүүхэд эсвэл хуулиар тогтоосон хөдөлмөр эрхлэх насанд хүрээгүй хүүхдээр хөдөлмөр эрхлүүлдэггүй.
- 3.4 Залуу ажилтнуудад (дадлагажигч, шинэ төгсөгч, дагалдан ажилтан гэх мэт) холбогдох дүрэм журмыг дагаж мөрдөн, зөвхөн зохих хяналтын доор, аюулгүй, зохистой бөгөөд тэднийг сүрч боловсроход нь саад учруулахгүй байх ажлыг гүйцэтгүүлдэг.
- 3.5 Гүравдагч этгээдтэй байгуулах гэрээндээ хөдөлмөрийн болон хүний эрхийн хүрээнд тавих шаардлагаа тодорхой тусгадаг.
- 3.6 Ажилчдынхаа чөлөөтэй эвлэлдэн нэгдэх болон/эсвэл хамтын хэлэлцээртэй холбоотой үйл ажиллагаанд оролцох эрхийг нь хүндэтгэдэг.
- 3.7 Ажилтнууддаа холбогдох дүрэм журам, хамтын гэрээний дагуу шударга цалин хөлс, ажиллах нөхцөлөөр (үүнд, ажлын цаг, илүү цаг, завсарлагаатай холбоотой тохиромжтой нөхцөл, мөн ажилтнуудын хувийн бичиг баримтын эх хувийг хурааж авахгүй байх гэх мэт орно) хангаж, бүх ажилтнуудтай тэдний ойлгох хэл дээр нь бичгээр гэрээ байгуулдаг.
- 3.8 Шаардлагатай бол Рио Тинтод нийлүүлж буй цагаан тугалга, гянт болд, тантал болон/эсвэл алт зэрэг бүтээгдэхүүнүүдийг эрдэс баялгийн хувьд зөрчил мөргөлдөөнтэй эх үүсвэр, бүс нутгаас аваагүй байх эсвэл зөрчилтэй металл, түүхий эд агуулаагүй байхад чиглэсэн бодлого, арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлдэг.
- 3.9 Хангамжийн сүлжээндээ эрсдэлд суурилсан хүний эрхтэй холбоотой магадлан шинжилгээний үйл ажиллагааг бизнесийнхээ шинж чанар, нөхцөл байдалд тохирсон байдлаар авч хэрэгжүүлдэг.
- 3.10 Нийт ажилтнуудынхаа дунд тэгш эрх, ялгаатай байдал, оролцоог дэмжиж, арьс өнгө, үндэс угсаа, хүйс, бэлгийн чиг хандлага, хөгжлийн бэрхшээл, шашин шүтлэг, хуулиар хамгаалагдсан бусад шинж чанараас нь үл хамааран бүх хүнийг эн тэнцүү хүндэтгэн, нэр төрийг нь эрхэмлэдэг соёлыг түүштай дэмждэг.

Орчин цагийн боолчлол нь хүний нэр төрд халдан, хүний эрхийг зөрчсөн үйлдэл мөн бөгөөд үүнд хүч хэрэглэх, сүрдүүлэх, залилах замаар хохирогчдыг ашиглах, хувь хүний эрх чөлөөг нь үгүй хийх, хязгаарлах гэх мэт ноцтой хэлбэрээр мөлжиж буй нөхцөл байдал хамаарна. Орчин цагийн боолчлол гэдэг нь боолчлол, хамжлагын хөдөлмөр, албадан хөдөлмөр, өрийн барьцаат хөдөлмөр, хуурч хөдөлмөр эрхлүүлэх эсвэл үйлчилгээ авах, хүний наймаа, албадан гэрлэлт, хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүд зэргийг хамтад нь тодорхойлдог нэр томьёо юм. Орчин цагийн боолчлолтой холбоотой Рио Тинтогийн хүлээсэн үүрэг хариуцлагын талаар манай жил тутмын тайлангаас дэлгэрэнгүй уншина уу: [Орчин цагийн боолчлолын тайлан \(riotinto.com\)](http://riotinto.com):

Хэрэв ханган нийлүүлэгчид бизнесийн үйл ажиллагаа, хангамжийн сүлжээндээ хүний эрхтэй холбоотой сөрөг нөлөөлөл учруулсан, эсвэл түүнд хувь нэмэр оруулсан бол зохих засаж залруулах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх эсвэл засаж залруулах үйл ажиллагаанд оролцохыг бид шаардах болно. Шаардлагатай бол Рио Тинтогийн зүгээс ханган нийлүүлэгчид болон бусад талуудтай хамтран ажиллаж, хүний эрхэд үзүүлсэн сөрөг нөлөөллийг засаж залруулахад дэмжлэг үзүүлнэ.

Хүрээлэн буй орчин, байгаль

Бид байгалийн баялгийг хариуцлагатайгаар ашиглаж, манай үйл ажиллагааны үр дүнд ялгарах хүлэмжийн хийг бууруулахыг зорьдог. Бид байгаль орчны чиглэлээрх энэхүү зорилтыг санал нэгтгэйгээр хэрэгжүүлэх ханган нийлүүлэгчидтэй хамтран ажилладаг.

Манай ханган нийлүүлэгчид дараах шаардлагуудыг биелүүлэх үүрэгтэй:

- 3.11 Холбогдох байгаль орчны хууль тогтоомж, дүрэм журмыг хэрэгжүүлдэг.
- 3.12 Аюултай бараа материалыг холбогдох дүрэм журмын дагуу байгаль орчинд ээлтэй байдлаар хаяж, устгадаг.
- 3.13 Байгаль орчны мэдээллийг холбогдох хууль тогтоомж, дүрэм журмын дагуу цуглуулан, боловсруулж, тайлагнадаг.
- 3.14 Дараах арга хэмжээг бизнесийнхээ шинж чанарт тохирсон байдлаар авч хэрэгжүүлдэг:
 - 3.14.1 Зохих менежментийн арга барилыг хэрэгжүүлэн бүтээгдэхүүнийхээ амьдралын мөчлөгийг ойлгодог байх.
 - 3.14.2 Стратегийн 3-р зорилтын дагуух хүлэмжийн хийн ялгаралтай холбоотой тайлагнах үүрэг хариуцлагын хүрээнд уур амьсгалын өөрчлөлтөд үзүүлэх нөлөөллөө үнэлж, нүүрстөрөгчийн үл мөрөө бууруулан, амьдралын мөчлөгийн үнэлгээний дагуу хүлэмжийн хийн ялгарлын мэдээллээр хангах.
 - 3.14.3 Биологийн олон янз байдал, экосистем, байгалийн нөөцийг ашиглахад үзүүлэх нөлөөллийг үнэлэх, болзошгүй нөлөөллөөс зайлсхийх, түүнийг багасгах эсвэл удирдах.
 - 3.14.4 Бизнесийн үйл ажиллагааныхаа үр дүнд гарч болзошгүй хог хаягдал, бохирдол (агаар, ус, хөрсний гэх мэт)-ыг үнэлж, удирдах.
 - 3.14.5 Усыг хэмнэх, усны чанарыг сайжруулах, хог хаягдлыг хариуцлагатайгаар удирдах, далайн нөөцийг зохистой ашиглах.
 - 3.14.6 Байгаль орчинд ээлтэй гэж баталгаажсан бүтээгдэхүүний хэрэглээг дэмжих, мөн бизнесийн үйл ажиллагаандаа дахин боловсруулах, дахин ашиглахыг уриалж, эргэлтийн эдийн засгийг дэмжих.

Рио Тинто нь Уул уурхай, металлын олон улсын зөвлөл (УУМОУЗ)-ийн зарчим болон байгаль орчны гүйцэтгэлийн холбогдох зорилтуудыг хэрэгжүүлж ажиллахыг зорьдог. Түүнчлэн бидний зүгээс тавьдаг шаардлагууд нь НҮБ-ын Тогтвортой хөгжлийн зорилтууд, Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа ба хөгжлийн байгууллагын зүгээс үндэстэн дамнасан компаниудад зориулан гаргасан хариуцлагатай бизнесийн зарчмын баримт бичигт заасан уур амьсгалын өөрчлөлт, биологийн олон янз байдалтай холбогдох үүрэг амлалтуудтай нийцдэг.

Орон нутгийн ард иргэд, уугуул иргэдийн оролцоог хангах

Рио Тинто нь үйл ажиллагаа явуулж буй орон нутгаас ажиллах хүч, бараа үйлчилгээ авах, ард иргэдийг нь чадавхжуулахад чиглэсэн олон нийтийн оролцоо, санаачилгыг дэмждэг. Ханган нийлүүлэгчдээ ч мөн адил тухайн орон нутгийг идэвхтэй дэмжиж ажиллахыг шаарддаг.

Манай ханган нийлүүлэгчид дараах шаардлагуудыг биелүүлэх үүрэгтэй:

- 3.15 Худалдан авах үйл ажиллагаатай холбоотой орон нутгийн болон нутгийн уугуул иргэдийн хууль дүрмийг дагаж мөрддөг.
- 3.16 Соёлын өвийг ойлгодог, хамгаалдаг.
- 3.17 Үйл ажиллагаа нь соёлын өв бүхий газар болон соёлын өвийн эд зүйлсэд хохирол учруулж болзошгүй эсвэл учруулсан, мөн эргэн тойрны орон нутгийн ард иргэдэд сөрөг нөлөө учруулсан тохиолдлын талаар олж мэдсэн даруйдаа Рио Тинтод мэдээлдэг.
- 3.18 Уугуул иргэдийн эрхийн талаарх НҮБ-ын тунхаглалд заасан эрхүүд гэх мэт олон улсын хэмжээнд хүлээн зөвшөөрөгдсөн уугуул иргэдийн эрхийг (мөн соёлын өвтэй холбоотой эрх) хүндэтгэдэг. Үүнд уугуул иргэдэд нөлөөлж болзошгүй аливаа үйл ажиллагааны талаар тэдэнтэй зөвлөлдөж байх багтана.
- 3.19 Бодит амьдрал дээр болон бизнесийн хувьд хэрэгжүүлэх боломжтой гэж үзвэл орон нутгийн ард иргэд, уугуул иргэдийн тогтвортой хөгжлийг дараах байдлаар дэмждэг:
 - 3.19.1 Орон нутгийн ард иргэд, уугуул иргэдийн бүс нутагт оршин суугаа иргэдийг ажилд авах.
 - 3.19.2 Орон нутгийн ард иргэд, уугуул иргэдийг идэвхтэй дэмжиж ажилладаг нийлүүлэгчидтэй хамтран ажиллах.
 - 3.19.3 Орон нутгийн ард иргэд, уугуул иргэдэд амин чухал асуудлаар оролцоотой байхад нь туслах зорилгоор эрүүл мэнд, сайн сайхан байдал, сурч боловсроход нь дэмжлэг үзүүлэх, эдийн засгийн хувьд чадавхжуулах гэх мэт нийгэм, байгаль орчин болон/эсвэл эдийн засгийн хөгжилд нь эерэг хувь нэмэр оруулах, олон нийтэд чиглэсэн хөтөлбөрүүдийг санаачлан зохин байгуулах, оролцох.
 - 3.19.4 Орон нутгийн ард иргэд, уугуул иргэдийн соёл, онцлогийг хүндэтгэсэн, ашиглахад хялбар, найдвартай, санал гомдол шийдвэрлэх механизмыг хэрэгжүүлэн, орон нутгийн ард иргэд, уугуул иргэдэд тулгамдсан асуудал болон тэдэнд учирч болзошгүй нөлөөллийн талаар Рио Тинтод мэдээлдэг байх.

Рио Тинто нь хүндэтгэлтэй харилцааг бэхжүүлж, орон нутгийн худалдан авалтын ил тод, хариуцлагатай стратегийг хэрэгжүүлэх замаар орон нутгийн ард иргэд, уугуул иргэдийн явуулж буй бизнесийн үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэхийг зорьдог. Бид орон нутгийн ард иргэд болон бусад түншүүдтэй хамтран ажиллаж, орон нутгийн ард иргэдийн хамгийн чухал хэрэгцээ шаардлагыг тусгасан, тэдэнд өргөн хүрээнд ашиг тусаа өгөх орон нутгийн хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлдэг.

4. Үр дүнтэй магадлан шинжилгээ

Бид ханган нийлүүлэгчдийнхээ талаар сайн мэдэж байх нь чухал гэдэгт итгэдэг. Бид шаардлагатай мэдээллийг цаг тухайд нь, үнэн зөвөөр бүрдүүлэн өгч, холбогдох эрсдэлийг харгалзсан зохих арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэн, өөрсдийн нийлүүлэгчдийн талаар сайтар мэдээлэлтэй байж чаддаг ханган нийлүүлэгчидтэй хамтран ажилладаг.

Манай ханган нийлүүлэгчид дараах шаардлагуудыг биелүүлэх үүрэгтэй:

- 4.1 Рио Тинтогийн зүгээс шаардах магадлан шинжилгээний асуулга болон бусад төрлийн мэдээлэл авах хүсэлтэд түргэн шуурхай, үнэн зөв хариулдаг.
- 4.2 Эцсийн өмчлөгчтэй холбоотой бүрэн, үнэн зөв мэдээлэл өгдөг.
- 4.3 Магадлан шинжилгээний үнэлгээ хийсний дараа эрсдэлийг бууруулахад чиглэсэн харилцан тохиролцсон арга хэмжээг хэрэгжүүлдэг.
- 4.4 Ажилтнууд, гэрээт гүйцэтгэгч нараа ХНЁЗД-ийг дагаж мөрдөхтэй холбоотой сургалтад хамруулдаг.
- 4.5 Гуравдагч талуудад холбогдох эрсдэлийн талаар ойлгуулахад чиглэсэн, тэдний үйл ажиллагааны цар хүрээ, нарийн төвөгтэй байдалд тохирсон ажлын төлөвлөгөө гаргаж хэрэгжүүлдэг.
- 4.6 Хангамжийн сүлжээндээ хамаарах бүхий л бараа материалын эх үүсвэрийг тогтооход чиглэсэн арга хэмжээ, бизнесийн ёс зүй, хүний эрх, байгаль орчны холбогдох эрсдэлүүд, тэдгээр олж тодорхойлсон эрсдэлүүдийг бууруулахад чиглэсэн арга хэмжээнүүдийнхээ талаарх мэдээллийг Рио Тинтогийн хүсэлтээр гаргаж өгдөг.

Рио Тинтогийн үндсэн болон гэрээт ажилтнуудын хувийн мэдээлэл эсвэл Рио Тинтогийн өмчлөлтэй холбоотой мэдээллийг ашиглаж буй ханган нийлүүлэгчид бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ нийлүүлэхдээ дараах зүйлийг анхаарах шаардлагатай:

- 4.7 Байгууллагынхаа мэдээллийн нууцлал, цахим аюулгүй байдлын эрсдэлийг удирдахад чиглэсэн эрсдэлийн удирдлагын хөтөлбөр хэрэгжүүлэх.
- 4.8 Мэдээллийн нууцлал, цахим аюулгүй байдлын эрсдэлийг удирдах удирдлагын хөтөлбөрийн нотлох баримт бичгийг Рио Тинтод хүсэлтийн дагуу өгөх.

Рио Тинто нь Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа ба хөгжлийн байгууллагаас гаргасан Үндэстэн дамнасан компаниудад зориулсан хариуцлагатай бизнесийн зарчимд нийцэж ажиллахыг зорьдог. Бид шаардлагатай магадлан шинжилгээ, эрсдэлийн удирдлагын арга хэмжээг үнэлэхдээ гуравдагч талын боловсруулсан эрсдэлийн удирдлагын стандартуудаас гадна ЭЗХАХБ-ын Зөрчил мөргөлдөөн, өндөр эрсдэл бүхий нутаг дэвсгэрээс гаралтай эрдэс баялгийн хариуцлагатай хангамжийн сүлжээний магадлан шинжилгээний удирдамжийг хэрэгжүүлж ажилладаг.

Зөрчил, санаа зовоож буй асуудлыг мэдээлэх

Бид ил тод соёлыг төлөвшүүлж, үндсэн болон гэрээт ажилтнууд, ханган нийлүүлэгчид, бусад оролцогч талууддаа тэднийг ямар нэгэн байдлаар айлган сүрдүүлэх, эргээд тэдэн рүү чиглэсэн сөрөг арга хэмжээ авах вий гэж айлгүйгээр аливаа асуудал, санаа зовоосон зүйлсийнхээ талаар дуу хоолойгоо өргөдөг байхыг уриалдаг.

Бид нийт ханган нийлүүлэгчдийг **Рио Тинто**той хамтран ажиллах үедээ ХНЁЗД-ийг дагаж мөрдөөгүй гэж сэжиглэж буй эсвэл анзаарсан тохиолдлын талаар Рио Тинтод мэдээлж байхыг уриалж байна.

Нийлүүлэгчид нь аливаа асуудлын талаар дараах аргаар **чанд нууцлалтайгаар** мэдээлэх боломжтой:

- Холбогдох Рио Тинтогийн төлөөлөгчид биечлэн эсвэл бичгээр,
- Рио Тинтогийн Худалдан авах ажиллагааны эрсдэл хариуцсан хэлтэстэй suppliercodeofconduct@riotinto.com хаягаар.

Ханган нийлүүлэгчид өөрийн санаа зовоосон асуудлын талаар Рио Тинтогийн myVoice хөтөлбөрт **нууцлалтайгаар эсвэл нэрээ нууцалж мэдээлж** болно.

Та myVoice сувгаар мэдээлэхдээ цахим шуудан илгээх, мөн цахимаар болон утсаар холбогдох боломжтой - www.riotintomyvoice.com хаягаар зочлон дэлгэрэнгүй мэдээлэл авна уу.

Рио Тинто нь ХНЁЗД-ийг бүрүүгаар ашигласан эсвэл зөрчсөн байж болзошгүй талаар мэдээлсэн хүмүүстэй ямар нэгэн байдлаар зохисгүй харьцахыг тэвчихгүй.

Нууцлалтайгаар болон нэрээ нууцалж мэдээлэх нь хоорондоо ямар ялгаатай вэ?

Та **нууцлалтайгаар мэдээлэхдээ** өөрийн нэрээ оруулна. Энэ тохиолдолд бид өөрсдийн практик болон хууль эрх зүйн чадамжийнхаа хүрээнд таны хувийн мэдээллийг хамгаалах үүрэг хүлээнэ.

Та **нэрээ нууцалж мэдээлэхдээ** нэрээ оруулахгүй бөгөөд ингэснээр бид таны хэн болохыг мэдэх боломжгүй. Нэрээ нууцалж мэдээлсэн тохиолдолд тухайн асуудлыг илүү нарийн судлахад хэцүү байх магадлалтай.

RioTinto

Рио Тинто ПиЭлСи

6 St James Square
London SW1Y 4AD
United Kingdom
У: +44(0)20 7781 2000

Рио Тинто Лимитед

120 Collins Street
Melbourne, Victoria 3000
Australia
У: +61(0)3 9283 3333
riotinto.com